

SALDA GÖLÜ

C2 Burdur

37°32'K 29°40'D
QB 3559
12.775 ha

Karaçam ve tüylü meşe ormanı, serpantin ve kireçtaşı kayalık yamaçlar, soda gölü
1139-1477 m
Toplam endemik takson: 27
Tehlike altında bulunan takson: 22 (20 endemik)

DOĞAL SİT ALANI
Bitkisel Çeşitlilik Merkezi (SWA No. 16)
Önemli Kuş Alanı (ÖBA No. 27)

Alanın içerdiği ÖBA kriterleri:

- **A1: 1** Küresel Ölçekte Tehlike Altındaki Tür (1 Bern Sözleşmesi Ek Liste I türü)
- **A2: 19** Avrupa Ölçeğinde Tehlike Altındaki Tür
- **C2:** Tehlike Altındaki Doğal Habitatlar - 23.116, 41.89, 42.6643

ÖZET

Salda Gölü Önemli Bitki Alanı (ÖBA), Burdur'un Yeşilova İlçesi'nin batısında yer alan tektonik kökenli hafif tuzlu bir göldür. Salda Gölü, kireçtaşı ve serpantin kayalık/taşlık yamaçlar ve açık bir yapıda çam ve meşe ormanıyla çevrelenmiştir. Tam olarak çalışılmamış olan ÖBA florasında, tehlike altında yaklaşık 22 taksonun bulunduğu bilinmektedir: Bunlardan özellikle gölün çevresindeki küçük sulakalanlar ve serpantin yamaçlar üzerinde yetişen 20'si Türkiye'ye endemiktir. Endemik bitkilerden, *Verbascum dudleyanum* yalnızca burada sınırlı olarak bulunur. Buna ek olarak, *Apera triaristata*, *Ekimia bornmuelleri* ve *Saponaria halophila* gibi diğer bazı endemikler de ÖBA dışında yalnız birkaç alanda kayıtlı olan çok nadir bitkilerdir. Bunlardan *Saponaria halophila* Bern Sözleşmesi Ek Liste I'de yer alan Küresel Ölçekte Tehlike Altında olan bir bitkidir.

Doğal Sit Alanı olarak koruma altında olmasına karşın; ÖBA, göl çevresindeki turizm amaçlı yapılaşmalar ve küçük alüvyal ovalardaki yoğun tarımsal etkinlikler gibi tehditlerle karşı karşıyadır.

Ekimia bornmuelleri

ALANIN TANITIMI

Salda Gölü ÖBA'sı, Yeşilova'nın hemen batısındaki bir dizi alçak dağ silsilesinin arasında yer alır. Yükseltisi 1139 m ve derinliği 184 m olan Salda Gölü, Türkiye'de bulunan en derin göllerden biridir. Göl, Değirmendere, Köpek, Çaldan ve Sıtlıklı dereleri ve güneyde Sultan kaynaklarıyla beslenir. Gölün gidegenleri ise yalnız göl tabanındaki düdenlerdir. Hafif tuzlu karakterde olan göl suyu, yüksek oranda magnezyum sülfat ($Mg SO_4$) içerir. Bu nedenle göl, sucul yaşam çeşitliliği açısından zengin değildir. Bununla birlikte, gölün tatlısu girişlerinde endemik bir balık popülasyonunun [dişli sazancık (*Aphanius anatolicus*)] yaşadığı bilinmektedir.

Salda Gölü, güney ve kuzeybatısındaki küçük alüvyal ovalar dışında, çoğunlukla dik tepelerle çevrilidir. Maksimum yüksekliği 1477 m'yi bulan bu tepeler, serpantin ve Mesozoyik-Üçüncü Zaman'a ait kalkerli kayalardan oluşmuştur.

Bu tepeler karaçam-tüylü meşe (*Pinus nigra* ssp. *pallasiana-Quercus pubescens*) orman mozaïği ile kaplı yamaçların yanı sıra; açık kurak ve/veya çorak serpantin ve kireçtaşı kayalardan oluşan yamaçlardan oluşur. Özellikle kayalık/taşlık serpantin yamaçlar, nadir endemik taksonlar bakımından zengindir.

TÜRKİYE'NİN ÖNEMLİ BİTKİ ALANLARI

lophila ise alandan başka birkaç yerde daha kayıtlı olan çok nadir bitkiler arasında yer alır. *S.halophila*, Salda Gölü'nün yanı sıra; alana doğu-kuzeydoğu yönünde yaklaşık 300 km uzaklıktaki Tuz Gölü Havzası'nın batı kenarında da kayıtlıdır.

■ NADİR TÜRLER

KÜRESEL ÖLÇEKTE TEHLİKE ALTINDAKİ TÜRLER
[1 TAKSON]

Saponaria halophila [END, E*]

AVRUPA ÖLÇEĞİNDE TEHLİKE ALTINDAKİ TÜRLER
[19 TAKSON]

Alyssum huber-morathii [END, R], *Apera triaristata* [END, R*], *Asparagus dumanii* [END, n/L], *Astragalus dirmilensis* [END, R*], *A.serpentinicola* [END, n/L], *Bolanthus thymoides* [END, R], *Dorycnium axilliflorum* [END, R], *Ekimia bormmuelleri* [END, n/L*], *Genista burdurensis* [END, R], *Phlomis angustissima* [END, R], *P.carica* [END, R], *Saponaria pamphylica* [END, R], *Scorzonera pisidica* [END, R*], *Sideritis pisidica* [END, R], *Silene cariensis* [END, R], *Trigonella sirjaevii* [END, R], *Verbascum*

Astragalus serpentinicola

Bunlara örnek olarak, *Astragalus dirmilensis*, *A.serpentinicola*, *Bolanthus thymoides*, *Dorycnium axilliflorum*, *Ekimia bormmuelleri*, *Scorzonera pisidica* ve *Verbascum adenophorum* verilebilir.

Gölün güney kıyısındaki küçük tuzlu sulakalanlar, *Apera triaristata*, *Saponaria halophila* ve *Verbascum dudleyanum* gibi dar yayılışlı endemik bitkilere ev sahipliği yapar.

Salda Gölü'nün florası ayrıntılı olarak çalışılmamıştır. Yine de, başta serpantin yamaçlar ve güney kı-

Apera triaristata

yılandaki küçük sulakalanlar olmak üzere, gölün dar yayılışlı endemik bitkiler bakımından zengin olduğu bilinmektedir. ÖBA florasında, aralarında 20'si Türkiye'ye endemik olmak üzere, 22 tehlike altında takson bulunur. Alanda Güneybatı Anadolu'daki yüksek arazi serpantin bölgelerine özgü pek çok endemik bitki yetişir. Bunlar arasında; *Astragalus dirmilensis*, *A.serpentinicola*, *Bolanthus thymoides*, *Dorycnium axilliflorum*, *Ekimia bormmuelleri*, *Scorzonera pisidica* ve *Verbascum adenophorum* sayılabilir. Bunlardan *Verbascum dudleyanum* yalnızca ÖBA'ya özgüdür. *Apera triaristata* ve *Saponaria ha-*

Scorzonera pisidica

adenophorum [END, R*], *V. dudleyanum* [END, R**], *V. flabellifolium* [END, R*]

ULUSAL ÖLÇEKTE NADİR DİĞER TÜRLER [2 TAKSON]
Alyssum cypricum [R], *Plantago crassifolia* [V]

■ DOĞA KORUMA

• ÖBA, 14.06.1989 tarihinde I. derece Doğal Sit Alanı olarak büyük ölçüde koruma altına alınmıştır. Ancak 1992 yılında, göl çevresinde kısıtlı olarak yapılaşmaya izin vermek amacıyla Sit Alanı koruma

Saponaria halophila

derecesi düşürülmüştür. ÖBA'nın geri kalan bölümleri resmi olarak koruma altında değildir.

- ÖBA, Güneybatı Anadolu Bitkisel Çeşitlilik Merkezi (SWA No.16) olarak tanımlanan bölgede yer alır.
- Salda Gölü, kışın çok sayıda pasbaş patka ve dik-kuyruk popülasyonu barındırması nedeniyle Önemli Kuş Alanı (ÖKA No. 27) olarak belirlenmiştir.
- Alanda Bern Sözleşmesi Ek Liste I'de yer alan bir tür bulunur: *Saponaria halophila*.
- Alanda bulunan Bern Sözleşmesi'ne göre Tehlike Altındaki Habitatlar: 23.116 – İran-Anadolu tuz gölleri, 41.89 – İran-Turan karışık step orman toplulukları, 42.6643 – Toros Dağları karaçam ormanları.

■ TEHDİTLER VE DİĞER KORUMA KONULARI

- Salda Gölü çevresindeki küçük alüvyal ovalarda, elmacılık, bağcılık ve hububat üretimi yapılmaktadır. Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından, Değirmendere üzerinde yapılacak küçük bir barajla göl ve Yeşilova arasındaki 182 ha alanın sulanması planlanmaktadır. Bu projeye ilgili herhangi bir çevresel etki değerlendirmesi yapılmamıştır.
- Başta güney sahilleri olmak üzere, Salda Gölü'nün çevresi turizm amaçlı tesislerle yapılaşmaktadır. Bunun sonucunda, göl çevresindeki nadir bitki örtüsü yer yer zarar görmüştür. Buna ek olarak, tesislerden artılmadan göle akıtılan kanalizasyon nedeniyle göl suyu kirlenmektedir. Salda

Gölü'nün güney sahillerindeki turistik tesislerin hemen yakınında bulunan endemik *Verbascum dudleyanum* popülasyonları büyük bir tehdit altındadır. İlk kez 1964 yılında tanımlanan ve halen gölü besleyen tatlısu kaynağı yakınlarından başka dünyanın hiçbir yerinde doğal olarak yetişmeyen bu bitki, yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

■ KAYNAKLAR

Duman ve Ekim (1997); Duman ve Watson (1999); Ekim ve Güner (2000); Yazar ve Magnin (1997).

Hayri Duman, Neriman Özhatay